କନ୍ହେୟା ଲାଲ ସେଥିଆ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ବନାମ

ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ଅଗଷ୍ଟ 4, 1997

[ଡଃ. ଏ.ଏସ୍. ଆନନ୍ଦ ଏବଂ କେ. ଭେଙ୍କଟସ୍ୱାମୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ, 1950:

ଧାରା 32, ଅନୁସୂଚୀ VIII – ଅନୁସୂଚୀ VIII ରେ ରାଜସ୍ଥାନୀ ଭାଷାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସଂସଦରେ ଏକ ବିଧେୟକ ଆଗତ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଥିବା ରିଟ୍ ଆବେଦନ – ଦର୍ଶାଯାଇଛି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଇନ ଆଣିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସଂଘକୁ ବାଧ କରିବାର କୌଣସି ମୌଳିକ ଅଧିକାର ନାହିଁ – ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଖାରଜ ହୋଇଛି – 1992 ର 71 ତମ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମର "ବିକଳ୍ପରେ" ଆପତ୍ତି କରିବା ଯୋଗ୍ୟତା ବିହୀନ ଅଟେ ।

ଦେୱାନୀ ମୂଳ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର : ରିଟ୍ ଆବେଦନ (ସି) ସଂଖ୍ୟା 356/1997 ।

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ଅନୁଯାୟୀ ।

ମେସର୍ସ ଜୈନ ହଂସାରିଆ ଏବଂ କୋ. ଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜୟ ହଂସାରିଆ ଏବଂ ସୁନୀଲ କେ. ଜୈନ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା:

'ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମକଦ୍ଦମା' ମାଧ୍ୟମରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଏହି ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ନିମ୍ନମତେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଛନ୍ତି: -

(a) ସମ୍ବିଧାନର VIII ତମ ଅନୁସୂଚୀରେ ରାଜସ୍ଥାନୀ ଭାଷାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସଂସଦରେ ଏକ ସରକାରୀ ବିଧେୟକ ଆଗତ କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 (ଭାରତ ସଂଘ) ଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା; କିମ୍ବା ଏହି ବିଷୟ ଉପରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଏକ ଘରୋଇ ସଦସ୍ୟ ବିଧେୟକକୁ ପ୍ରାୟୋଜିତ କରିବା;

କିମ୍ବା, ବିକଳ୍ପରେ:

1992 ର ସାମ୍ବିଧାନିକ (71 ତମ ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବିଧାନର ମୌଳିକ ଢାଞ୍ଚା ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଯଥା ସମାନତାକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି, ମଣିପୁରୀ, କୋଙ୍କଣୀ ଏବଂ ନେପାଳୀ VIII ତମ ଅନୁସୂଚୀରେ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ ପାଇଛନ୍ତି ତାକୁ ରଦ୍ଦ କରନ୍ତୁ,

ଏବଂ

(b) ଏପରି ଆଦେଶ/ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ପାରିତ କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ/ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଦିଅନ୍ତୁ ଯାହା ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଉଚିତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିପାରନ୍ତି ।

VIII ତମ ଅନୁସୂଚୀରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାଷାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା କିମ୍ବା ନ କରିବା ହେଉଛି ସଂଘର ଏକ ନୀତିଗତ ପ୍ରସଙ୍ଗ । ସାଧାରଣତଃ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହିପରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୀତି ସମ୍ବିଧାନର ଆଦେଶ କିମ୍ବା କୌଣସି ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉଲ୍ଲଂଘନ କରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା *ଦୁରାଭିସନ୍ଧି* ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ରାଜ୍ୟର ନୀତିଗତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହି ମାମଲାରେ ଏପରି କୌଣସି ଦୁର୍ବଳତା ନାହିଁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଭାରତ ସଂଘକୁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ପାଇଁ କିମ୍ବା ସଂସଦରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଢଙ୍ଗରେ ନିଜର ବିଚାରବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ବାଧ କରିବାକୁ କୌଣସି ମୌଳିକ ଅଧିକାର ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇନାହିଁ । ତେଣୁ, "ଏହି ବିଷୟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଏକ ଘରୋଇ ସଦସ୍ୟ ବିଧେୟକକୁ ପ୍ରାୟୋଜିତ କରିବା ପାଇଁ" ଭାରତ ସଂଘକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଉନ୍ମୁକ୍ତ ନୁହେଁ ।

ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 1992ର 71ତମ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ମଣିପୁରୀ, କୋଙ୍କଣୀ ଏବଂ ନେପାଳୀ ଭାଷାକୁ VIII ତମ ଅନୁସୂଚୀରେ ସାମିଲ କରାଯାଇଥିଲା ତାର ସାମ୍ବିଧାନିକ ବୈଧତାକୁ ଆପତ୍ତି କରିବା ଜଡ଼ିତ, ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିବା ଭଳି ସେହି ଭାଷାଗୁଡ଼ିକର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତୀକରଣ କିପରି "ସମ୍ବିଧାନର ମୌଳିକ ଢାଞ୍ଚାକୁ" ଉଲ୍ଲଂଘନ କରୁଛି ବୋଲି ଆମେ ଦେଖିବାକୁ ବିଫଳ ହୋଇଛୁ । "ବିକଳ୍ପରେ", ଆପତ୍ତି ଯୋଗ୍ୟତାବିହୀନ ଅଟେ ।

ଧାରା 32 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଭୁଲ ଧାରଣାରେ ଅଛି ଏବଂ ଏହା ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଖାରଜ ହୋଇଛି ।

ଆର୍.ପି. ଆବେଦନ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଓ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦିକା : - ରଶ୍ମିତା ସାହୁ ,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ